

СНЕЖАНА И СЕДАМ ПАТУЉАКА

Браћа Грим

Било је то једном давно усред зиме. Са неба су пахуљице лепршале као паперје. Једна краљица је са ђерђефом (*дрвени рам на који се приликом веза затеже платно*) од црне ебановине (*ебановина, абонос – тамно, тврдо, тешко дрво из јужних крајева*) везла крај отвореног прозора. Па како је везући погледала у даљину, убоде се иглом у прст и у снег падоше три капи крви. Пошто је црвенило тако лепо изгледало у белом снегу, она помисли: "Кад бих имала дете, светлог лица као снег, руменених образа као крв и црне косе као ебановина." Ни година није прошла она роди кћеркицу која је била светла попут снега, као крв румена и косе тамне боје ебановине, па је зато и назваше Снежана. Али, кад се девојчица роди, умре краљица.

Недуго после њене смрти краљ се ожени другом женом. Била је лепа, али охола и надмена и није могла поднети да је неко лепотом надмаши. Имала је чаробно огледало, па када би стала испред њега и огледала се, говорила би:

– Огледалце, огледалце моје, кажи ми, на свету најлепши ко је? А огледало би одговарало:

– Ви сте, краљице, најлепши!

Знала је да огледало говори истину и била је задовољна.

А Снежана је расла и бивала све лепша. Када је напунила седам година била је лепа попут ведрога дана, лепша чак и од краљице. Краљица тада поново упита огледало:

– Огледалце, огледалце моје, кажи ми, на свету најлепши ко је?

Оно јој одговори:

– Ви сте лепо, краљице, али Снежана је лепша!

Краљица се уплаши и позелени од зависти. Од тада кад год би угледала Снежану, срце би јој застало од беса, толико је замрзела дјевојчицу. Завист и охолост расле су у њеном срцу као коров, тако да се није могла смирити ни дању ни ноћу. Једнога дана она позва свог верног ловца и нареди му:

– Одведи девојчицу у шуму, нећу више да је видим. Убиј је, а мени, као доказ, донеси њено срце.

Ловац одведе Снежану у шуму, али кад узе ловачки нож да јој прободне недужно срце, сажали се на прелепу дјевојчицу и рече:

– Хајде, бежи, јадно дете.

"Ионако ће је појести дивље звери", помисли он, па пошто је није убио, осети како му огроман камен паде са срца. У тај час појави се један млади вепар, он га уби, извади његово срце и однесе као доказ краљици. То срце кувар је морао посолити и скувати да га зла краљица поједе мислећи да је Снежанино.

Јадна мала девојчица остала је сасвим сама у великој шуми и било је страх од сваког шума лишћа, сваког стабла, и није знала како да се спаси. Поче Снежана трчати по грубом камењу и трњу.

Дивље животиње су скакале око ње, али је нису нападале. Снежана је трчала колико су је ноге носиле све до сумрака, а тада угледа малу кућицу у шуми. Обрадова се и уђе да се одмори. У тој кућици је све било малено. Био је ту сточић

прекривен столњаком и на њему седам тањираћа, крај сваког тањираћа кашичица, мали нож, виљушкица и чаша. Поред зида било је поређано седам креветића, покривени чаршафима.

Снежана је била гладна и жедна и зато из сваког тањираћа поједе мало поврћа и хлеба и из сваке чаше попи капљицу вина. Није хтела да све узме од једнога. Била је страшно уморна и хтеде да легне у један од креветића, али јој ни један није одговарао: један беше предуг, други прекратак, док јој најзад седми не би сасвим добар, па она оста у њему и заспа.

Кад паде ноћ, дођоше господари кућице – седам патуљака који су у руднику тражили злато.

Упалише својих седам светиљки и кад осветлише кућу, приметише да је неко ту био, јер није било све онако како су оставили.

Први рече: – Ко је седео на мојој столици?

Други рече: – Ко је јео из мог тањираћа?

Трећи рече: – Ко је штипкао мој хлеб?

Четврти: – Ко је крадуцкао моје поврће?

Пети: – Ко је боцкао мојом виљушком?

Шести: – Ко је резао мојим ножићем?

Седми: – Ко је пио из моје чаше?

Тад се осврну први и примети удубљење на свом кревету, па рече:

– Ко је лежао у мом креветићу?

Остали дотрчаше и повикаше:

– И у мом је неко лежао!

А седми, кад завири у свој креветић, угледа Снежану како спава. Он руком позва остале. Изненађени, дотрчаше и са својих седам светиљки обасјаше Снежану.

– О, мој боже, мој боже! – шапутали су, – како је лепа! – и тако су се радовали да је нису хтели пробудити, већ је оставише да спава. А седми патуљак је спавао по један сат код сваког свог друга, и тако прође ноћ.

Кад освану јутро, Снежана се пробуди, па кад угледа седам патуљака, уплаши се. Али они су према њој били љубазни и упиташе је:

– Како се зовеш?

– Зовем се Снежана! – одговори она.

– А како си доспела у нашу кућицу?

Она им исприча како је њена маћеха наредила да је убију, како јој је онај ловац поклонио живот и како је после цео дан бежала док није нашла њихову кућицу.

Патуљци јој рекоше:

– Ако хоћеш да водиш наше домаћинство: да куваш, спремаш кревете, переш, шијеш и плетеш, и све држиш чисто и уредно, онда можеш остати код нас и ништа ти неће недостајати.

– Хоћу од срца – рече Снежана.

И остаде код њих. Кућу им је држала уредно. Патуљци су ујутро одлазили у планину и тражили злато и увече се враћали кући. Тада им је јело морало бити готово. Како је преко дана девојчица била сама, добри патуљци су је опомињали говорећи:

– Чувај се маћехе, она ће кад – тад сазнати да си ти овде. У кућу не пуштај никога.

Пошто је веровала да је појела Снежананино срце, краљица мишљаше да је опет она најлепша, па стаде пред огледало и упита:

– Огледалце, огледалце моје, кажи ми, на свету најлепши ко је?

Огледало одговори:

– Овде сте, краљице, најлепши ви, али је Снежана, тамо преко седам планина, код седам патуљака, много лепша.

Тада краљица претрну. Знала је да огледало не лаже, него да ју је ловац преварио и да је Снежана још жива. Поново поче размишљати како да је уништи. Завист јој није дала мира, све док опет не буде најлепша. Напокон је смислила да обоји лице и да се обуче као стара торбарка да је нико не препозна. Тако прерушена пође преко седам планина до седам патуљака, а кад после дугог ходања стиже, покуца на врата и викну:

– Добра роба, лепа роба, јефтино!

Снежана провири кроз прозор и рече:

– Добар дан, драга жено, шта то продајете?

– Добру робу, лепу робу, – одговори ова – појасеве у свим бојама – и извуче један исплетен од шарене свиле.

– Ову честиту жену могу пустити унутра – помисли Снежана, откључа врата и купи лепо појас.

– Дете, – рече торбарка – како ти то изгледаш! Дођи да ти га ја лепо завежем.

Снежана није ништа сумњала, стаде пред њу и пусти да јој завеже нови појас. Али маћеха је опасала тако брзо и тако је чврсто да Снежана изгуби дах и паде као мртва.

– Сад више нећеш бити најлепша – рече и пожури напоље.

Кад седам уморних патуљака стиглоше на вечеру, силно се уплашише видећи да њихова драга Снежана лежи на поду. Брзо пререзаше појас и она полако поче да дише. Кад су чули шта се догодило, рекоше јој:

– Стара торбарка није нико други него зла краљица. Чувај се и не пуштај никога у кућу, ако ми нисмо крај тебе.

А кад је зла жена стигла кући, стала је пред огледало и упитала:

– Огледалце, огледалце моје, кажи ми, на свету најлепши ко је?

Оно јој одговори као и раније:

– Овде сте најлепши ви, краљице, али Снежана, преко седам гора, код седам патуљака, хиљаду је пута лепша.

Кад је ово чула краљица, од муке јој се смути у глави, јер је тако сазнала да је Снежана опет остала жива.

– Сада морам да смислим нешто, што те мора уништити – прошапта она и вештичијим умећем, у које се разумела направи отровни чешаљ. Поново се преруши, али овај пут у неку старицу и тако пође преко седам планина до седам патуљака, покуца на врата и викну:

– Носим добре робе, јефтино!

Снежана провири и рече јој:

– Идите ви својим путем, ја не смем ником да отварам.

– Па ваљда смеш да погледаш, – рече старица, извади отровни чешаљ и диже га увис. Снежани се чешаљ тако допаде, превари се и отвори врата, па кад се око куповине погодише, старица рече:

– А сад да те ја лепо очешљам.

Јадна Снежана није ништа слутила и пусти да је старица очешља, али само што јој чешљем дотаче косу, отров поче деловати, девојчица се онесвести и паде.

– Сад си готова, ти, лепо изроде – рече зла жена и оде. Срећом, па се то догодило пред вече и патуљци се вратише кући.

Кад угледаше Снежану како лежи на земљи, одмах посумњаше на њену маћеху. У журби почеше прегледати све по кућици и у њеној коси нађоше отровни чешаљ. Тек што јој га извукоше из косе она се освести и исприча им шта се десило. Тад је они опет опоменуше да се чува и да ником не отвара врата.

А краљица код куће опет стаде пред огледало и рече:

– Огледалце, огледалце моје, кажи ми, на свету најлепши ко је?

Оно јој одговори као и прошли пут:

– Овде сте, краљице, најлепши ви, али Снежана, преко седам планина, код седам патуљака, хиљаду је пута лепша!

Кад краљица чу да огледало тако говори, задрхта од беса и викну:

– Снежана мора умрети!

Оде потом у једну скривену собу, у коју нико осим ње није смео ући, и ту направи једну отровну јабуку. Споља је била тако лепа, бела па румена, да би је пожелео свако ко би је видео, али ко би само комадић појео, морао би умрети. Кад је јабука била готова, краљица обоји лице и преобуче се у сељанку, па крену преко седам гора до седам патуљака. Кад покуца на врата, Снежана провири кроз прозор и рече:

– Не смем да пустим унутра, седам патуљака су ми забранили.

– Мени је право – одговори сељанка. – Мислила сам да продам ове јабуке. Али кад је тако... Ево, кад си тако лепа, једну ћу ти поклонити.

– Не, – рече Снежана – не смем ништа да узмем.

– Бојиш ли се да ћу те отровати? – упита жена. – Ево, гледај, ја ћу је пресећи напола: црвени део теби, бели мени. Јабуку је тако направила да је само црвени део био отрован. Снежана је пожелела лепу јабуку, па кад виде сељанку да једе, није могла да одоли, пружи руку и узме отровну половину. Само што је загризла, паде на земљу. Краљица је погледа пакосно и гласно се насмеја:

– А сада, ко је најлепши на свету?! Сада те више ни патуљци не могу оживети!

А кад стиже кући, упита своје огледало:

– Огледалце, огледалце моје, кажи ми, на свету најлепши ко је? Оно, мало поћута, па одговори:

– Најлепши сте Ви, краљице, најлепши!

Њено завидно срце коначно се смири, толико колико се завидно срце може смирити.

Кад увече дођоше кући, патуљци нађоше Снежану како лежи на земљи. На њеним уснама није било даха. Претражише сву кућу не би ли нашли нешто сумњиво, развезаше јој појас, очешљаше косу, опраше је водом и вином, али ништа није помогло.

– Умрла је. – тужно закључише патуљци. И како такву лепоту нису могли да закопају у хладну земљу, направише ковчег од стакла, положише је, а златним словима написаху њено име и да је била принцеза. Онда изнесоше ковчег на

врх планине и по један од њих је увек ту остајао на стражи. И животиње су долазиле да је оплакују: прво сова, онда гавран, па голубица.

Снежана је дуго, дуго лежала у ковчегу, али је још увек била бела као снег, румена као крв и црне коса као ебановина, па је изгледала као да спава.

Догоди се да један краљевски син дође у шуму и стигне до куће патуљака да преспава. Он виде на брегу ковчег, лепу Снежану у њему и прочита што је било написано златним словима. Онда рече патуљцима: – Она није мртва, већ само спава дубоким сном.

– Пажљиво отвори ковчег и узме Снежану у наручје. У том тренутку парче отровне јабуке испадне из њених уста. Снежану се пробудила, јер она није прогутала парче јабуке него јој то парче само запало за грло.

– Ах, боже, где сам!? – узвикну.

А краљевски син, сав срећан, одговори:

– Код мене си! – и исприча јој све шта се догодило. На крају рече:

– Волим те више од свега на свету. Постани краљица мог краљевства. Хоћеш ли?

Снежана пристаде и пође с њим, а свадба им је била дивна и раскошна. Али на славље је била позвана и Снежанина опака маћеха. Пошто је обукла прекрасне хаљине, она стаде пред огледало и упита:

– Огледалце, огледалце моје, кажи ми, на свету најлепши ко је?

Огледало одговори:

– Овде сте, краљице, најлепши ви, али је млада краљица лепша!

Тада зла жена изусту клетву и укочи се од страха. Прво није хтела ни да иде на свадбу, али није могла да се смири, а да не види младу краљицу. А кад је ушла и препознала Снежану, стала је као укупана и није могла ни да се макне од страха. Тада јој срце препукну од силне зависти и злобе.

А принц и Снежана још су дуго, дуго година живели срећни и задовољни.

